

Зміст

<i>1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати</i>	<i>2</i>
<i>2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ</i>	<i>3</i>
<i>2.1. Кількість КУА та ІСІ</i>	<i>3</i>
<i>2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ</i>	<i>6</i>
<i>2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ</i>	<i>7</i>
<i>2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ</i>	<i>9</i>
<i>2.5. Інвестори ІСІ</i>	<i>11</i>
<i>2.6. Структура активів ІСІ</i>	<i>13</i>
<i>2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування</i>	<i>17</i>
<i>3. Резюме</i>	<i>18</i>

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 1-му кварталі 2021 року загальна кількість **компаній з управління активами** зросла на три, до **306**.

Протягом січня-березня було створено **8** нових КУА, **5** – припинили свою діяльність.

278 КУА мали в управлінні від одного до **62**-х фондів, а майже **99%** таких КУА управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість АНПФ у 1-му кварталі 2021 року не змінилася: **19**. Серед них було **6** компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – суміщали її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У 1-му кварталі 2021 року було зареєстровано **66** нових ІСІ, а нормативів досяг **61** фонд.

Загальна кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, зростала 14-й квартал поспіль і на кінець березня становила **1523** (+3.0% за 1-й квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 31.03.2021 року становила **57** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі **47** відкритих, **4** корпоративних та **6** професійних. Всього активами НПФ управляли **34** КУА.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, та кількість КУА, що надавали такі послуги, у 1-му кварталі 2021 року не змінилася: станом на 31.03.2021 **одна** така компанія продовжувала управляти активами **двох** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА зросли на **5.8%** за 1-й квартал і станом на 31.03.2021 року сягнули **449 426** млн грн. Приріст за останні 12 місяців вони прискорили до **25.2%**.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 1-му кварталі 2021 року також зросли на **5.8%**, а за останній рік – на **22.5%**. Станом на 31.03.2021 вони становили **447 262** млн грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих), станом на 31 березня 2021 року досягли **441 172** млн грн. За 1-й квартал вони зросли на **6.5%**, а за рік – на **23.6%**. При цьому активи **венчурних ІСІ** додали **6.2%** і на кінець березня становили **423 795** млн грн. Проте активи **відкритих ІСІ** у січні-березні 2021 року прискорили приріст до **+57.8%** і на 31.03.2021 становили понад **176** млн грн.

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2021 року був позитивним у п'яте поспіль і сягнув безпрецедентних **60.5** млн грн. Річний чистий притік до сектору також мав максимальним за його історію: **+75.0** млн грн.

Вартість чистих активів усіх сформованих ІСІ станом на 31.03.2021 сягнула **339 946** млн грн. У 1-му кварталі вона зросла на **5.6%**, а за рік – на **23.9%**.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у січні-березні 2021 року зросли до **3.7%**, а за рік – на **20.7%**. Станом на 31.03.2021 вони досягли **1 996** млн грн.

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА зменшилися на **1.5%** за 1-й квартал 2021 року, але зросли на **28.2%** за рік і на кінець березня дорівнювали **168** млн грн.

2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ

2.1. Кількість КУА та ІСІ

Кількість **компаній з управління активами** у 1-му кварталі 2021 року збільшилася на три і у березні становила **306** (рис. 1). Протягом січня-березня було створено 8 нових КУА, а 5 – припинили свою діяльність.

Компаній, що мали фонди в управлінні, на кінець березня 2021 року було 278 (на початку року – 279). Вони управляли від одного до 62-х фондів, а майже 99% таких КУА мали в управлінні принаймні один венчурний ІСІ.

Упродовж січня-березня 2021 року було зареєстровано **66 нових ІСІ** (після 65-ти у попередньому кварталі). Із них 59 були

корпоративними фондами, тобто одразу після реєстрації були визнані такими, що відбулися. Також, 62 нових фонди були венчурними.

За 1-й квартал досяг нормативів 61 фонд (після 75-ти у 4-му кварталі 2020 року), із яких 57 були КІФ, 56 – венчурними ІСІ.

Загальна кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, зростала 14-й квартал поспіль і у березні 2021 року становила **1523**, тобто збільшилася на 45, або 3.0% за 1-й квартал (після +2.4% за 4-й 2020-го).

Рис. 1. Динаміка кількості КУА та ІСІ у 1-му кв. 2020-2021 рр.

З урахуванням фондів, що вийшли з ринку протягом кварталу, кількість сформованих діючих фондів серед венчурних КІФ зросла на 48 (+7.5%), тоді як венчурних ПІФ – продовжувала зменшуватися: -7 (-1.0%, табл. 1). Врешті, венчурні ПІФ охоплювали 47.2% у березні, після 49.1% на початку 2021 року, але частка венчурних фондів у цілому залишалася більше 92% (рис. 2). На 31.03.2021 венчурних ІСІ всього було 1403 (+3.0% за 1-й квартал).

У секторі **закритих недиверсифікованих ПІФ (крім венчурних)** у 1-му кварталі 2021 року фондів поменшало ще на три (-12.5%, після -4.0% у попередньому кварталі), а таких же КІФ – побільшало на 7 (+15.9%). Також, у цей період з'явився новий закритий кваліфікаційний ПІФ, що збільшило

загальну кількість діючих фондів цього типу й виду на половину за квартал і останній рік – до трьох (разом із такими ж КІФ – до 8-ми).

Водночас, у цьому кварталі завершив ліквідацію один **інтервальний ПІФ** (-6.3%).

Кількість ІСІ, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, тобто пайових фондів серед усіх ІСІ в управлінні КУА, у перші місяці 2021 року продовжувала зменшуватися: із 55-ти на початку січня до 53-х у кінці березня, або із 3.6% до 3.4% від усіх ІСІ в управлінні. Таким чином, пул для розширення галузі за рахунок нових сформованих ПІФ дедалі помірно скорочувався. А проте, першу скрипку у зростанні – близько 90% фондів, що досягають нормативів щокварталу вже протягом

півтора року – грали нові КІФ, що виходять на ринок як сформовані ІСІ разом із їхньою державною реєстрацією.

У процесі ліквідації, за даними УАІБ, у березні 2021 року загалом залишався або розпочав його 71 фонд (4.7% від усіх визнаних і діючих ІСІ, після 5.1% на

початку року). Серед них були: один відкритий, три інтервальних і три закритих диверсифікованих ПІФ, 5 закритих недиверсифікованих ПІФ і три таких же КІФ, 55 венчурних ПІФ та один КІФ.

Таблиця 1. Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами фондів у 1 кв. 2020-2021 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*									КІФ*		
		ВД*	ВС*	ІД*	ІС*	ЗД*	ЗН*	ЗС*	ЗК*	ЗВ*	ЗН*	ЗК*	ЗВ*
31.03.2020	1357	12	7	16	4	3	27	1	2	747	46	2	490
30.06.2020	1397	12	7	16	4	3	26	1	2	743	45	4	534
30.09.2020	1443	12	7	16	4	3	25	1	2	738	44	4	587
31.12.2020	1478	10	7	16	4	3	24	1	2	726	44	5	636
31.03.2021	1523	10	7	15	4	3	21	1	3	719	51	5	684
Зміна за 1-й квартал 2021 року	45	0	0	-1	0	0	-3	0	1	-7	7	0	48
	3.0%	0.0%	0.0%	-6.3%	0.0%	0.0%	-12.5%	0.0%	50.0%	-1.0%	15.9%	0.0%	7.5%
Зміна за рік	166	-2	0	-1	0	0	-6	0	1	-28	5	3	194
	12.2%	-16.7%	0.0%	-6.3%	0.0%	0.0%	-22.2%	0.0%	50.0%	-3.7%	10.9%	150.0%	39.6%

* ВД – відкриті диверсифіковані ІСІ, ВС – відкриті спеціалізовані, ІД – інтервальні диверсифіковані, ІС – інтервальні спеціалізовані, ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗС – закриті спеціалізовані, ЗК – закриті кваліфікаційні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

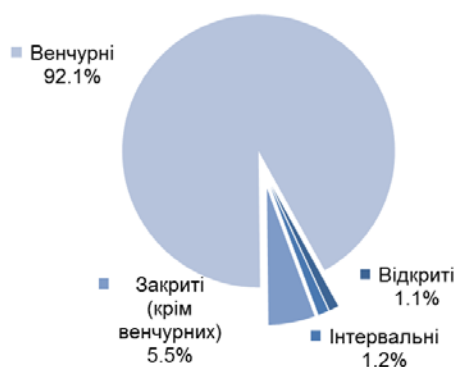

Рис. 2. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 31.03.2021 р.

ІСІ з публічним розміщенням у 1-му кварталі 2021 року поменшало на один, до 75-ти (-1.3%). Із цього сектору вийшли один інтервальний диверсифікований фонд і один – закритий недиверсифікований, а додався – закритий кваліфікаційний (табл. 2).

Кількість КУА, що управляють ІСІ з публічним розміщенням, у січні-березні 2021 року зменшилася в цілому з 32-х до 31-ї, а у секторі інтервальних ІСІ зокрема – з 16-ти до 15-ти (без урахування КУА фонду, що ліквідується, – 12).

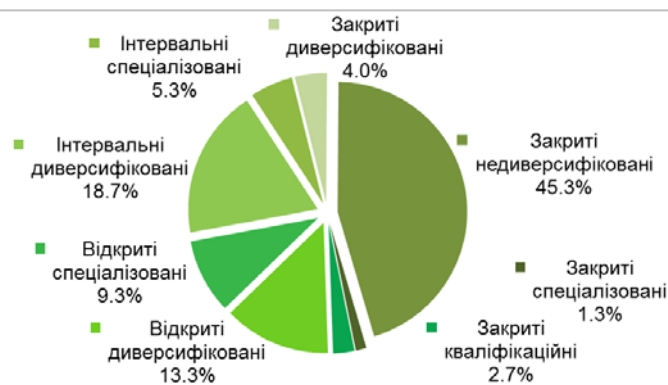

Рис. 3. ІСІ з публічною емісією станом на 31.03.2021 р.

Таблиця 2. Динаміка кількості ІСІ з публічним розміщенням у 1 кв. 2020-2021 рр.

Тип та вид ІСІ	Всього	Відкриті			Інтервальні			Закриті				
		Д*	С*	Всього	Д*	С*	Всього	Д*	Н*	К*	С*	Всього
31.03.2020	83	12	7	19	15	4	19	3	40	1	1	45
30.06.2020	82	12	7	19	15	4	19	3	39	1	1	44
30.09.2020	78	12	7	19	15	4	19	3	35	1	1	40
31.12.2020	76	10	7	17	15	4	19	3	35	1	1	40
31.03.2021	75	10	7	17	14	4	18	3	34	2	1	40
Зміна за 1-й квартал 2021 року	-1	0	0	0	-1	0	-1	0	-1	1	0	0
	-1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	-6.7%	0.0%	-5.3%	0.0%	-2.9%	100.0%	0.0%	0.0%
Зміна за рік	-8	-2	0	-2	-1	0	-1	0	-6	1	0	-5
	-9.6%	-16.7%	0.0%	-10.5%	-6.7%	0.0%	-5.3%	0.0%	-15.0%	-	0.0%	-11.1%

* Д - диверсифіковані, С - спеціалізовані, Н - недиверсифіковані, К - кваліфікаційні.

Диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією, що подали звіти за 1-й квартал 2021 року, було 32, як і у попередньому кварталі (табл. 3). Також, незмінним був і склад цього сектору за класами фондів.

Так, до фондів акцій, згідно з класифікацією на основі структури активів¹, на кінець березня було віднесено той самий один відкритий ІСІ, що належав до цього класу і на початку року. Він мав частку 3.1% усіх диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням (рис. 4).

Фондами облігацій залишалися два відкриті ІСІ, що становили 6.3% усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією, як і на початку року.

Фондами змішаних інвестицій були 26 ІСІ: 11 відкритих, 9 інтервальних та 6 закритих ІСІ. Частка цього класу в усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням становила 81.3%.

До «інших» фондів упродовж 1-го кварталу 2021 року належали два відкритих та один інтервальний ІСІ (9.4%).

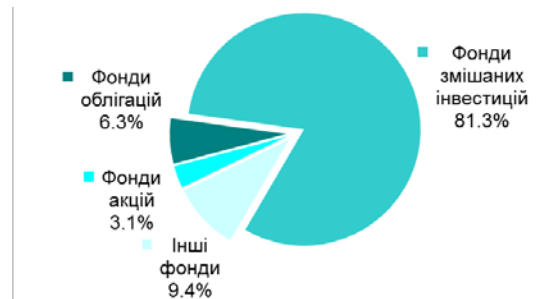

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 31.03.2021 р.

Таблиця 3. Динаміка диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами фондів у 1 кв. 2020-2021 рр.

Дата / Період	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Інші фонди
31.03.2020	33	4	5	20	4
30.06.2020	33	4	5	20	4
30.09.2020	32	3	3	1	25
31.12.2020	32	1	2	26	3
31.03.2021	32	1	2	26	3
Зміна за 1-й квартал 2021 року	0	0	0	0	0
	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Зміна за рік	-1	-3	-3	6	-1
	-3.0%	-75.0%	-60.0%	30.0%	-25.0%

* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти у своїх портфелях.

¹ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ

У Києві та столичному регіоні у 1-му кварталі 2021 року загальна кількість **діючих КУА** зросла на одну і на кінець березня їх було **215** (рис. 5). При цьому за цей період тут було створено п'ять нових КУА.

Також, у ТОП-5 регіонах за чисельністю КУА, окрім Києва, за січень-березень 2021 року компаній побільшало на дві у Дніпрі – до 21-ї. У решті регіонів-лідерів та в інших областях України кількість КУА не змінилася.

Частка регіонів поза ТОП-5 скоротилася з 10.2% на початку 2021 року до 10.1% у березні, а частка ринку Києва та столичного регіону за кількістю КУА зменшилася – із 70.6% до 70.3% – на тлі відносно більш динамічного зростання Дніпра за цим показником. Вага останнього за КУА зросла з 6.3% на початку року до 6.9% у березні.

Кількість **ІСІ в управлінні** у Києві та області у 1-му кварталі 2021 року зросла на 46, або 4.0%, до 1182-х фондів, а загалом по Україні – на 43 фонди, або 2.8%. Відповідно, вага Києва та регіону за цим показником підвищилася із 73.6% до 74.5% за квартал (рис. 6). Вага Харкова та області, а також Львова та області, дещо зросла за квартал у межах 6% для кожного, в умовах зростання кількості ІСІ у цих регіонах на три фонди у кожному (+3.3%). Частка Дніпра та області скоротилася з 5.8% до 5.7%, на тлі збільшення кількості діючих ІСІ в управлінні тут тільки на один (+1.1%). У регіонах України поза ТОП-5 кількість фондів не змінилася у 1-му кварталі 2021

року, тому їхня вага продовжувала знижуватися – з 5.7% до менш ніж 5.6%.

У розподілі **активів ІСІ в управлінні** за регіонами на кінець березня 2021 року частка найбільших регіонів несуттєво зросла – переважно за рахунок Києва (із 80.2% до 80.6%), при збільшенні обсягу активів в управлінні тут на 6.5%. Харків наростив активи в управлінні з початку року на 9.8%, що сприяло подальшому підвищенню його ваги за цим показником із менш ніж 4.7% до понад 4.8%. Натомість, вага Дніпра та області за активами в управлінні, на відміну від попереднього кварталу, опустилася з 5.7% до 5.5%, оскільки активи ІСІ в управлінні тут зросли тільки на 1.5% за січень-березень. Частка Львова скоротилася з 5.0% до 4.8% також при відносно слабшому зростанні активів в управлінні: +2.2%. Регіони України поза ТОП-5 за активами ІСІ в управлінні у 1-му кварталі 2021 року зберегли за собою близько 2.5%, хоча обсяг активів у зареєстрованих у них фондах збільшився на менші від загальноринкових 5.1%.

Таким чином, протягом перших трьох місяців 2021 року, тривало незначне посилення концентрації галузі управління активами ІСІ у ТОП-5-областях за кількістю КУА та фондів, а проте розподіл за обсягом їхніх активів в управлінні з цієї точки зору майже не змінився, і тільки вага Києва дещо зросла у межах регіонів-лідерів.

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 31.03.2021 р.

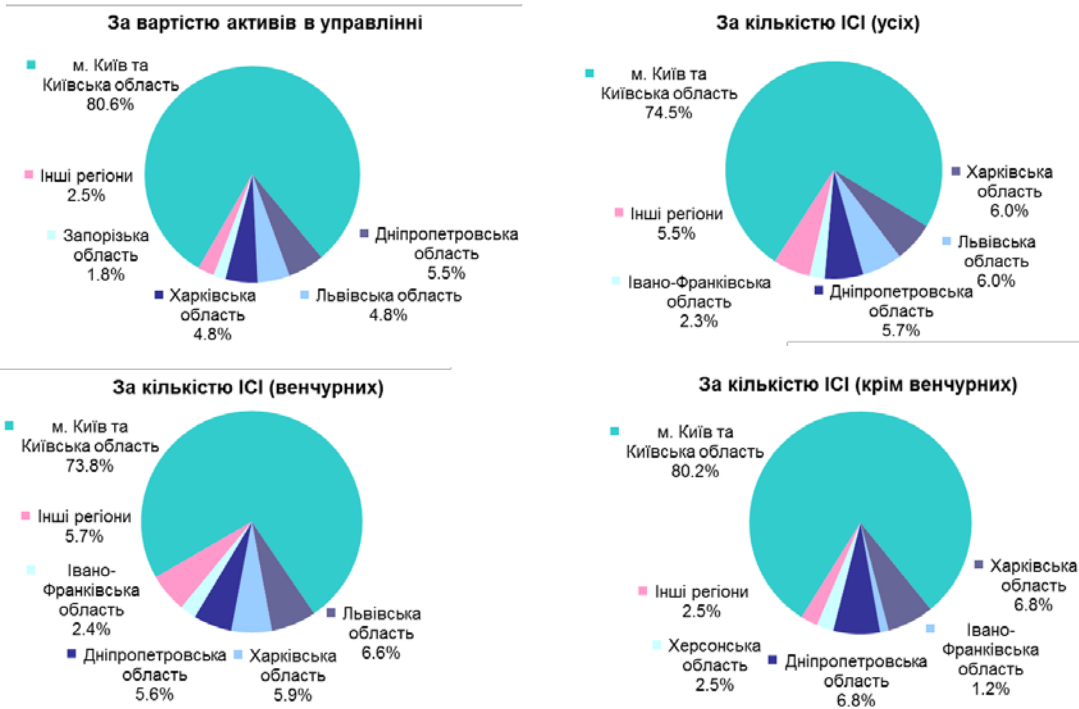

Рис. 6. Регіональний розподіл ІСІ за кількістю та вартістю їхніх активів в управлінні станом на 31.03.2021 р.

2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ

Сукупні загальні активи ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу мінімального обсягу активів, у 1-му кварталі 2021 року зросли на 5.8%, а за останній рік – на 22.5%. Станом на 31.03.2021 вони становили **447 262 млн грн.**

Загальні активи діючих ІСІ в управлінні, що досягли нормативів (сформованих), станом на 31.03.2021 становили **441 172 млн грн** (рис. 7). За 1-й квартал вони зросли на 6.5%, а за рік – на 23.6%.

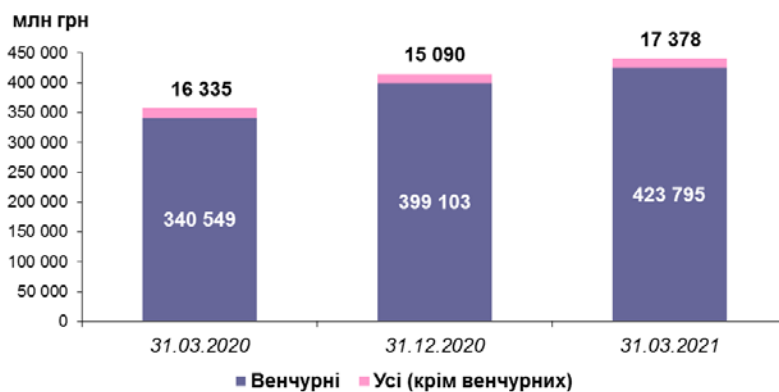

Рис. 7. Динаміка вартості активів ІСІ у 1-му кварталі 2021 року та за рік

Найбільший внесок у вартісне зростання галузі ІСІ з точки зору абсолютного приросту активів в управлінні у січні-березні 2021 року зробили, вже традиційно, венчурні фонди, чому сприяло у тому

числі збільшення їхньої кількості. Загальні активи венчурних ІСІ додали 6.2% і на кінець березня становили **423 795 млн грн**. Водночас, другий квартал поспіль значно стрімкіше зростали активи відкритих

ІСІ, причому у січні-березні 2021 року вони ще й зросли більш ніж у півтора раза (після +9.8% у 4-му кварталі 2020-го). За останні 12 місяців активи цього сектору подвоїлися й на 31.03.2021 становили понад 176 млн грн.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ станом на 31.03.2021 сягнула 339 946 млн грн.

Вона, як і загальні активи фондів, також практично зберегла темпи зростання у березні: +5.6% за 1-й квартал і +23.9% за останній рік. На продовження росту вплинули як подальше активне створення нових фондів і збільшення загальної кількості діючих ІСІ, так і зростання вартості портфельних інвестицій і додаткові вливання капіталу в існуючі раніше фонди.

Таблиця 4. Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 1-му кварталі 2020 року та за рік, млн грн

Фонди	31.03.2020	31.12.2020**	31.03.2021	Зміна за 1-й квартал 2021	Зміна за рік
Відкриті	86.6	110.8	175.5	58.4%	102.7%
Інтервальні	84.6	107.7	106.5	-1.1%	25.9%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	14 724.1	14 449.9	16 519.1	14.3%	12.2%
з публічною емісією	2 733.2	3 087.8	4 006.0	29.7%	46.6%
з приватною емісією	11 990.9	11 362.1	12 513.1	10.1%	4.4%
Усі (крім венчурних)	14 895.2	14 668.3	16 801.1	14.5%	12.8%
Венчурні	259 427.0	307 360.4	323 145.2	5.1%	24.6%
Усі (з венчурними)	274 322.2	322 028.7	339 946.3	5.6%	23.9%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та надали звітність за відповідний період (на звітну дату).** Скориговано значення для відкритих та інтервальних фондів.

За секторами ІСІ за типами фондів і способами розміщення, зростання чистих активів, як і загальних, у 1-му кварталі 2021 року відбулося в усіх, крім інтервальних ІСІ.

ВЧА венчурних ІСІ зросла на 5.1% (після +4.4% у попередньому), а за рік – на 24.6% і на кінець березня становила 323 145 млн грн, або понад 95% сукупних чистих активів ІСІ (рис. 8).

Відкриті ІСІ, кількість яких залишалася незмінною у січні-березні 2021 року, прискорили приріст ВЧА за квартал до +58.4% (із +9.4% за 4-й квартал 2020-го) та більш ніж удвічі – за останній рік. Станом на 31.03.2021 їхня ВЧА становила понад 175 млн грн. Такій стрімкій динаміці сприяв, зокрема, висхідний тренд фондового ринку, із двозначним приростом ключового індексу акцій за квартал. А проте, основним чинником цього був безпрецедентний притік капіталу до сектору.

Інтервальні ІСІ зменшилися за чистими активами на 1.1%, але за останній рік ВЧА сектору додала понад чверть.

Закриті ІСІ з публічним розміщенням, при збільшенні кількості фондів, що відзвітували за 1-й квартал 2021 року, на один порівняно з попереднім кварталом, прискорили зростання ВЧА до +29.7% (після +10.1%), а за рік – до 46.6%.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних) у січні-березні 2021 року мали приріст чистих активів на 10.1% (після -7.2% у 4-му кварталі 2020-го), при збільшенні кількості звітів цих ІСІ на 19.4% (+7 фондів). За рік у березні цей сектор мав найменшу, але позитивну, зміну ВЧА: +4.4%.

Відповідно до виразно найстрімкішої динаміки своїх чистих активів, сектор відкритих ІСІ за 1-й квартал 2021 року збільшив свою вагу у ВЧА усіх ІСІ з 0.4% до 0.5%, а закритих фондів із публічним розміщенням – із 1.0% до 1.2% (рис. 8). Серед невенчурних ІСІ, частка перших за ВЧА зросла з 0.8% на початку року до 1.0% у березні, других – із 21.1% до 23.8%.

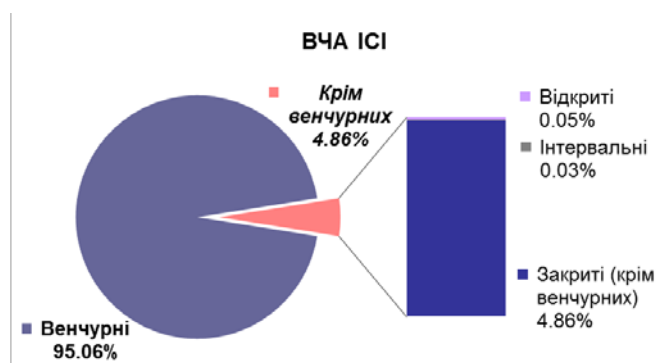

Рис. 8. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 31.03.2021 р.

2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

На початку 2021 року рух капіталу в українських відкритих ІСІ значно посилюється і був визначальним чинником двозначного приросту чистих активів сектору, попри сприятливий вплив і динаміки ринків капіталу.

Продажі цінних паперів фондів інвесторам переважали викуп у кожний із трьох місяців 1-го кварталу, а у лютому-березні чистий притік ще й зріс на порядок (рис. 9). На лютий припало майже 2/3 чистих продажів за весь квартал, а із них майже 98% отримав один фонд змішаних інвестицій. При цьому, також понад 60% лютневого притоку відбулося після зростання індексу українських акцій УБ на 12% (більш ніж на 14% з початку року). У березні 88% чистого притоку до сектору, що припали на той же фонд, надходили більш рівномірно протягом місяця, однак 41% із них також прийшли після чергового стрибка провідного індексу акцій більш ніж на 7% в останній декаді березня. Загалом, майже 95% квартальних чистих продажів відкритих ІСІ отримав один фонд, ще

майже 5% – інший фонд в управлінні тієї ж КУА (також фонд змішаних інвестицій).

Із усіх 16-ти відкритих ІСІ, що подавали звітність упродовж 1-го кварталу 2021 року, 8 мали певний рух капіталу. Фондів, що мали чистий притік, знову було чотири, як і у 4-му кварталі 2020-го, а їхні сукупні додаткові надходження за квартал становили понад 61 млн грн (після 5.9 млн грн).

Фондів, що мали чистий відтік, було також 4 (після 7-ми у 4-му кварталі 2020-го), а їхні сукупні чисті втрати від виходу інвесторів за квартал становили 0.5 млн грн (після майже 2 млн грн).

Упродовж 1-го кварталу 2021 року кількість відкритих фондів із чистим відтоком коливалася від одного у січні до 4-х у березні, а фондів із чистим притоком – від трьох у січні-лютому до 4-х у березні.

Додаткові вкладення у сектор у цей період здійснювали практично тільки роздрібні інвестори-резиденти, хоча їхня кількість тут зменшилася.

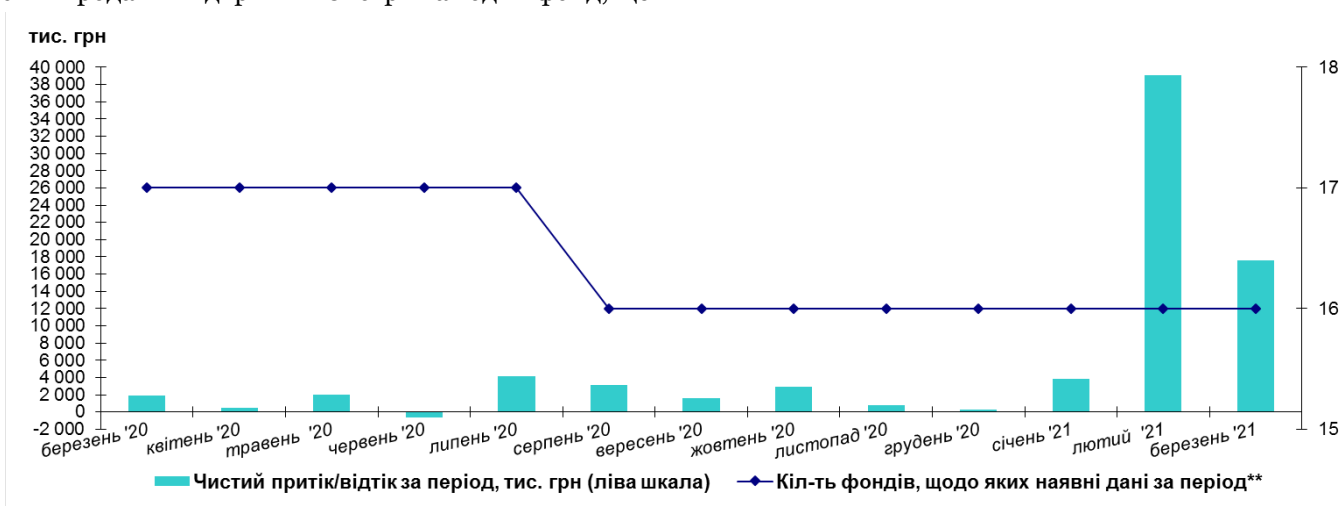

Рис. 9. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у березні 2020-2021 рр. (за щоденними даними)

Сукупний чистий рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2021 року був позитивним уп'яте поспіль і перевищив показник минулого кварталу більш ніж у 15 разів: **+60.5 млн грн** (після +3.9 млн грн, рис. 10). Це дорівнювало майже 94% приросту ВЧА сектору.

Річний притік капіталу до відкритих ІСІ, відповідно, на кінець березня 2021 року також сягнув максимуму за історію сектору: **+75.0 млн грн** (після +18.0 млн грн у 2020 році).

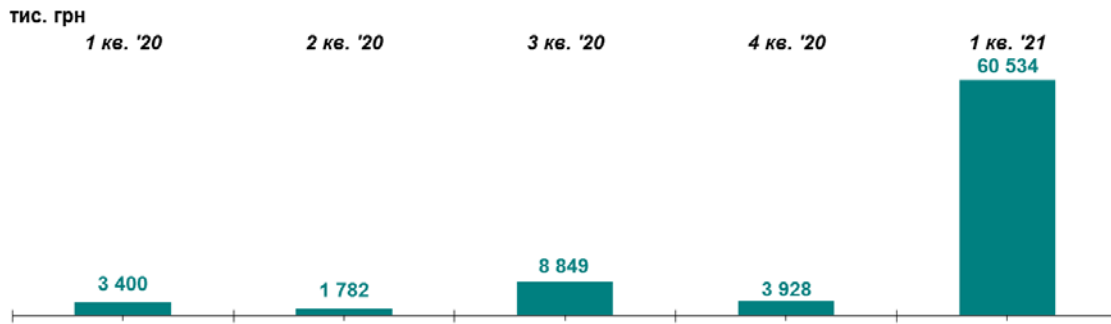

Рис. 10. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2020-2021 рр.

У той же час, у ЄС у січні-березні 2021 року, тривав притік до індустрії колективних інвестицій, який у випадку із фондами акцій ще й посилювався до небачених рівнів. Це відбувалося на тлі посилення впевненості інвесторів завдяки масштабному розгортанню вакцинації у світі, чітким сигналам економічного відновлення та гарній динаміці фондових ринків.

Загалом, за 1-й квартал 2021 року чистий притік капіталу до індустрії інвестиційних фондів ЄС, за даними EFAMA, становив **201 млрд євро** (після +290 млрд євро за 4-й квартал 2020-го та -125 млрд євро – рік тому)².

У UCITS³-фондах чистий притік за січень-березень 2021 року становив **169 млрд євро** (після +226 млрд євро у 4-му кварталі 2020-го та -176 млрд євро – рік тому). Таким чином, ці фонди отримали 84% загальних додаткових надходжень до індустрії.

Найпопулярнішими із UCITS серед інвесторів у цей період, як і у попередньому кварталі, були фонди акцій, які залучили додаткових 162 млрд євро (після +122 млрд євро у 4-му кварталі 2020-го та -47 млрд євро – рік тому).

Фонди облігацій за 1-й квартал 2021 року отримали дещо зменшений чистий притік: 46 млрд євро, після 49 млрд євро за попередній квартал (-98 млрд євро – рік тому), а фонди грошового ринку були єдиним сектором, що зазнав чистого відтоку капіталу розміром 73 млрд євро (після +38 млрд євро за 4-й квартал 2020-го, -1 млрд євро – рік тому).

В AIF⁴-фондів у січні-березні 2021 року чистий притік сповільнився удвічі порівняно з 4-м кварталом 2020-го, до 32 млрд євро (+51 млрд євро рік тому).

Найпопулярнішими із AIF серед інвесторів у цей час були, традиційно, «інші» фонди⁵, що залучили додаткових +45 млрд євро (після +20 за попередній квартал та 23 млрд євро рік тому). Також чисті продажі у січні-березні 2021 року мали фонди змішаних активів, фонди нерухомості та фонди облігацій – на 8 млрд євро кожний із цих секторів, причому для перших двох вони були на рівні минулого року, а для останніх – майже удвічі меншими. А от AIF-фонди акцій втратили 29 млрд євро за цей квартал (після +7 млрд євро у попередньому).

² За наявними даними щодо 29-ти країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, у т. ч. Польща (колишній член EFAMA), а також Великобританія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія і Туреччина) – див. <https://www.efama.org/newsroom/news/quarterly-statistics-q1-2021-european-investment-fund-industry-2021-trends-equity> на сайті: <http://www.efama.org>.

³ У цьому контексті довгострокові фонди UCITS – усі класи UCITS, окрім фондів грошового ринку. UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів.

Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/EC від 13 липня 2009, зі змінами згідно з Directive 2014/91/EU від 23 липня 2014) та іншими пов'язаними актами законодавства ЄС.

⁴ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011).

⁵ Ця категорія AIF включає фонди акцій, облігацій та змішаних активів в Ірландії через відсутність даних про їх розподіл за цими секторами.

У цілому позитивний рух капіталу та фондові ринки, що зростали, підштовхували значення чистих активів UCITS та AIF нагору, до знакової позначки 20 трлн євро у цей час.

Сукупна ВЧА індустрії фондів у ЄС за 1-й квартал 2021 року зросла на 4.5% (після +6.6% за 4-й квартал 2020-го) і станом на 31 березня дорівнювала 19.6 трлн євро. Із них 62.8% утримували UCITS, що зросли на 5.6% за чистими активами.

2.5. Інвестори ІСІ

У 1-му кварталі 2021 року значних змін у структурі власності ІСІ в цілому не відбулося, хоча в окремих секторах фондів стався доволі помітний перерозподіл ваги тих чи інших категорій інвесторів.

Найбільшою категорією учасників ІСІ залишалися **юридичні особи-резиденти**, які збільшили свої сукупні кошти у всіх фондах у цілому на 7 млрд грн, або 3.9% за цей квартал. Однак, оскільки цей приріст був відносно найменшим у порівнянні з іншими категоріями інвесторів (крім фізичних осіб-нерезидентів), частка місцевих підприємств у чистих активах усіх ІСІ продовжувала зменшувалася: із 56.0% на початку січня до 55.2% у кінці березня 2021 року (рис. 11).

За секторами ІСІ, у **венчурних фондах** сукупні вкладення цих інвесторів у 1-му кварталі зросли на понад 6 млрд грн, або 6.1%. Їхня частка при цьому зменшилася з 57.7% на початку року до 56.8% у березні. В усіх інших секторах, окрім відкритих ІСІ, кошти компаній-резидентів також зросли за 1-й квартал 2021 року. У **відкритих фондах** сукупна

вартість вкладень цих інвесторів скоротилася на 1 млн грн, або 7.9% за квартал, а їхня вага у секторі – із 10.7% на початку січня до 6.6% у березні.

Фізичні особи-резиденти у 1-му кварталі 2021 року наростили свої сукупні кошти в усіх секторах ІСІ за типами фондів і способами розміщення. У цілому, сукупна вартість вкладень цих інвесторів зросла 7.1 млрд грн, або 9.7% (після -10.9% у 4-му кварталі 2020-го), понад 85% із яких припали на венчурні фонди. Врешті, вага місцевих роздрібних інвесторів у ВЧА всіх ІСІ піднялася з 22.6% на початку 2021 року до 23.6% у березні (у венчурних фондах – із 20.2% до 21.1%).

У **відкритих ІСІ** у 1-му кварталі 2021 року ці інвестори мали найбільший – як серед усіх категорій учасників цих фондів, так і в історичній перспективі для сектору загалом – відносний приріст сукупних вкладень: +62.6% (після +19.4% за попередній квартал). Врешті, частка місцевих роздрібних інвесторів у ВЧА сектору збільшилася з 80.6% до 87.9%.

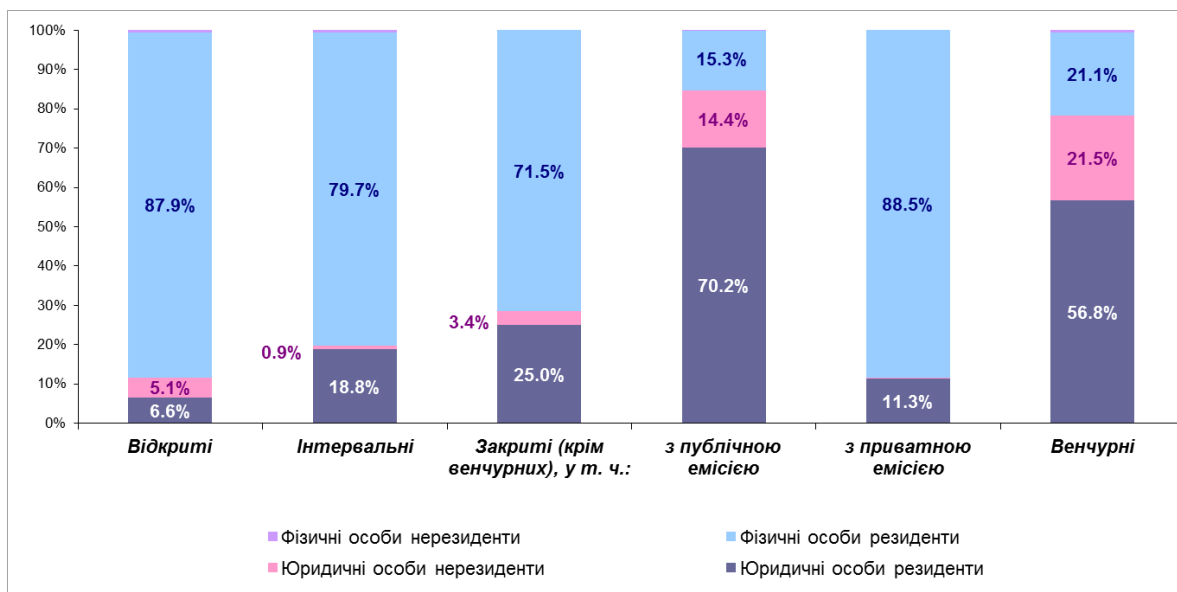

Рис. 11. Вкладення в ІСІ за категоріями інвесторів на 31.03.2021 року, частка у ВЧА⁶

⁶ Без урахування цінних паперів фондів на пред'явника, що перебувають в обігу.

Сукупна вартість вкладень усіх **іноземних інвесторів** в ІСІ у 1-му кварталі 2021 року, на відміну від попереднього, зросла – на 3.5 млрд грн – за рахунок підприємств-нерезидентів (+3.7 млрд грн, або 5.6%), у той час як кошти фізичних осіб скоротилися. Приріст коштів нерезидентів відбувся винятково завдяки вкладенням у венчурні ІСІ, адже в інших секторах іноземні інвестиції зменшилися.

На кінець березня 2021 року 97.1% іноземних вкладень в усіх ІСІ в цілому утримували **компанії-нерезиденти**, а 99.2% їхніх коштів перебували у венчурних фондах. У відкритих ІСІ вкладення цих інвесторів у 1-му кварталі зросли на 5.3% (після -10.6% за попередній квартал), але їхня вага впала із 7.2% на початку року до 5.1% у березні. З іншого боку,

роздрібні іноземні інвестори у цьому секторі ІСІ скоротили свої кошти тут більш ніж удвічі за січень-березень 2021 року (менш ніж на 1 млн грн, після нарощення на 19.5% за 4-й квартал 2020-го). Врешті, їхня частка зменшилася з 1.5% ВЧА відкритих фондів на початку січня до 0.5% у березні. Сукупно вага усіх **нерезидентів** у цьому секторі впала за 1-й квартал 2021 року із 8.7% до 5.5%. У венчурних фондах вона дещо зросла – з 22.1% до 22.2%, а в усіх ІСІ – опустилася з 21.3% до 21.2%.

Кількість інвесторів ІСІ на 31.03.2021 року становила **259 270** (табл. 5). Із них 98.8% були фізичними особами - резидентами України, 96.4% – учасниками інтервальних фондів⁷, 0.6% – відкритих, 1.5% – венчурних ІСІ.

Таблиця 5. Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 31.03.2021 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи				РАЗОМ	Q1 2021
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти			
Відкриті	22	1.35%	2	0.12%	1 600	98.34%	3	0.18%	1 627	-2.9%
Інтервальні	22	0.01%	1	0.00%	249 874	99.98%	19	0.01%	249 916	0.0%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	326	8.65%	12	0.32%	3 422	90.82%	8	0.21%	3 768	-5.5%
з публічною емісією	148	4.20%	8	0.23%	3 360	95.35%	8	0.23%	3 524	-6.2%
з приватною емісією	178	72.95%	4	1.64%	62	25.41%	0	0.00%	244	6.1%
Усі (крім венчурних)	370	0.14%	15	0.01%	254 896	99.84%	30	0.01%	255 311	-0.1%
Венчурні	2 382	60.17%	337	8.51%	1 219	30.79%	21	0.53%	3 959	2.0%
Усі (з венчурними)	2 752	1.06%	352	0.14%	256 115	98.78%	51	0.02%	259 270	-0.1%

Динаміка кількості учасників ІСІ в цілому у 1-му кварталі 2021 року була негативною: **-139 інвесторів, або -0.1%** (після +0.1% за попередній квартал).

За секторами фондів, проте, інвесторів побільшало в **інтервальних ІСІ** та у **закритих із приватним розміщенням**, у тому числі й **венчурних**.

У **відкритих** фондах учасників на кінець березня 2021 року було 1 627 (+48, або -2.9% за 1-й квартал, після +8.3% за попередній). Зменшення відбулося майже повністю за рахунок роздрібних інвесторів-резидентів, яких на 31.03.2021 стало 1600.

Кількість учасників **закритих ІСІ із публічним розміщенням** скоротилася за 1-й квартал 2021 року найбільше як в абсолютному, так і у відносному виразі: **-234 (-6.2%, після +8.0% у 4-му 2020-го)**.

У **венчурних ІСІ** у січні-березні 2021 року інвесторів побільшало на 77 (+2.0%, після -4.8% за

попередній квартал). На 31.03.2021 їх налічувалося 3 959 у цьому секторі ІСІ.

Із точки зору внеску різних категорій учасників, скорочення загальної кількості інвесторів ІСІ у 1-му кварталі 2021 року відбулося переважно за рахунок **фізичних осіб-резидентів**, яких поменшало в ІСІ на 146 осіб усього (-0.1%, після +0.2% за попередній квартал). При цьому їхня присутність зменшилася тільки у **відкритих** фондах (-47 осіб, -2.9%, після +8.1% у 4-му кварталі 2020-го) та у **закритих із публічним розміщенням** (-235 осіб, -6.5%, після +8.7%).

Юридичних осіб-резидентів в ІСІ у 1-му кварталі 2021 року, навпаки, побільшало – на 8 (+0.3%, після -9.9% за попередній квартал). При цьому у **закритих ІСІ із приватним розміщенням** їхня кількість зросла на 11 (+6.6%, після -6.2%) і повернулася до рівня вересня 2020 року. Також цих

⁷ Це пов'язано з діяльністю кількох фондів, які з колишніх взаємних фондів було реорганізовано в інтервальні ІСІ та які мають відносно дуже багату дрібних учасників.

інвесторів стало більше в інтервальних ІСІ (+2, +10.0%, після +17.6%) і у закритих із публічним розміщенням (+2, +1.4%, після -4.6%).

У венчурних фондах кількість інвесторів-місцевих підприємств зменшилася за січень-березень 2021 року на 6 (-0.3%, після -10.9% за 4-й квартал 2020-го), де їхня частка скоротилася з 61% від усіх інвесторів цього сектору на початку року майже до 60% у березні.

Іноземні компанії та фізичні особи у березні 2021 року, як і раніше, становили менше 0.2% усіх інвесторів ІСІ в цілому. За 1-й квартал їхня чисельність змінилася несуттєво. **Корпоративні інвестори - нерезиденти** символічно зменшили свою присутність тільки у закритих фондах – як із публічною, так і з приватною емісією: у кожному

секторі їх стало менше на один, що відповідало скороченню на 11.1% та на 20.0% відповідно. Загалом в усіх ІСІ їх поменшало за 1-й квартал 2021 року на два, тобто 0.6% (після -4.8% за попередній квартал).

Кількість **індивідуальних інвесторів – нерезидентів** у січні-березні 2021 року зросла на один (+2.0%, після +25.0% за 4-й квартал 2020-го), а саме – у венчурних фондах (+5.0%, після +66.7%). А проте, вони, як і раніше, становили тільки 0.5% інвесторів цього сектору. Водночас, при незмінній кількості компаній-нерезидентів серед інвесторів венчурних ІСІ, у березні їхня частка скоротилася до 8.5% (із 8.7% на початку 2021 року).

У відкритих ІСІ кількість іноземних учасників не змінилася за 1-й квартал, їхня вага у загальній кількості інвесторів несуттєво зросла у межах 0.3%.

2.6. Структура активів ІСІ

У структурі активів ІСІ у 1-му кварталі 2021 року, на відміну від попереднього кварталу, **цінні папери та деривативи** зменшилися у **вазі** в усіх секторах ІСІ (табл. 6, рис. 12).

Це відбулося у більшості секторів ІСІ переважно за рахунок **акцій**, а в інтервальних фондах і у закритих із публічним розміщенням – **державних облігацій (ОВДП)**. А проте це не скрізь було зумовлено зменшенням сукупної вартості відповідних інвестицій. Так, вкладення в акції у січні-березні 2021 року продовжували зростати в усіх секторах ІСІ за типами фондів і способами

розміщення, крім венчурних. Зменшення їхньої ваги у зведених портфелях усіх секторів пояснюється відносно слабшим темпом зростання сукупної вартості відповідних вкладень порівняно з іншими складовими активами фондів різних секторів. Що стосується інвестицій в ОВДП, то сукупна їхня вартість зросла в усіх секторах ІСІ, крім інтервальних.

Загальна **сукупна вартість** усіх цінних паперів та деривативів в активах ІСІ у цілому за 1-й квартал 2021 року зменшилася, але це відбулося головню за рахунок венчурних фондів (і додатково – інтервальних).

Таблиця 6. Зміни у структурі агрегованих портфелів ІСІ за типами фондів у 1-му кв. 2021 р.

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті - з публ. проп.		Закриті - з прив. проп.		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи (у т. ч. ДЗ та КП)	-7.36	-55.1%	5.95	180.6%	4.77	7.4%	3.01	3.6%	-0.10	-0.1%
Нерухомість	-	-	-	-	-0.02	-22.2%	-1.41	-98.0%	-0.05	-1.9%
Грошові кошти та банківські депозити	11.03	52.4%	-0.66	-7.2%	-3.79	-47.9%	-1.66	-55.2%	0.83	38.1%
Банківські метали	-0.38	-36.7%	-	-	-0.03	-34.1%	0.02	-	0.00	-16.6%
Облігації державні (у т.ч. ОВДП)	6.31	19.5%	-4.17	-6.8%	-3.31	-19.8%	0.02	7516.3%	0.01	0.9%
Облігації місцевих позик	-0.35	-0.27	-	-	-0.12	-0.25	-0.02	-0.15	0.01	0.12
Акції	-8.70	-32.4%	-0.98	-3.8%	-1.81	-21.9%	-0.29	-4.7%	-0.75	-29.3%
Облігації підприємств	-0.55	-13.5%	-0.13	-26.3%	1.03	54.2%	-0.27	-6.4%	0.05	1.4%
Векселі	-	-	-	-	-	-	-0.02	-10.0%	-0.08	-5.7%
Інші ЦП та деривативи	-	-	-	-	3.28	430.41	-0.02	-0.18	0.10	10.2%
Цінні папери та деривативи	-3.29	-5.1%	-5.29	-6.0%	-0.93	-3.4%	-0.60	-5.5%	-0.68	-7.5%

Станом на 31.03.2021 інструменти ринків капіталу все ж зберігали роль ключової складової активів *відкритих* та *інтервальних* ІСІ: вони становили, відповідно, понад 61% та 82% активів цих секторів (після 65% та 88% на початку року). В обох найбільшу частку й далі утримували ОВДП (рис. 12).

У *закритих ІСІ з публічним розміщенням* вага цінних паперів і деривативів опустилася – з 27.4% на початку 2021 року до 26.5% у березні – винятково

через ще стрімкіше зростання «інших» активів у зведеному портфелі сектору, адже сукупна вартість самих фондових інструментів тут збільшилася на 24.2%, а корпоративних облігацій зокрема – майже удвічі. У *закритих ІСІ з приватним розміщенням* (крім венчурних) відбулася схожа історія: вага цінних паперів і деривативів понизилася з 10.9% до 10.3%, хоча портфель здорожчав загалом на 4.9%, а зведений пакет ОВДП – більш ніж у 9 разів (з низької бази).

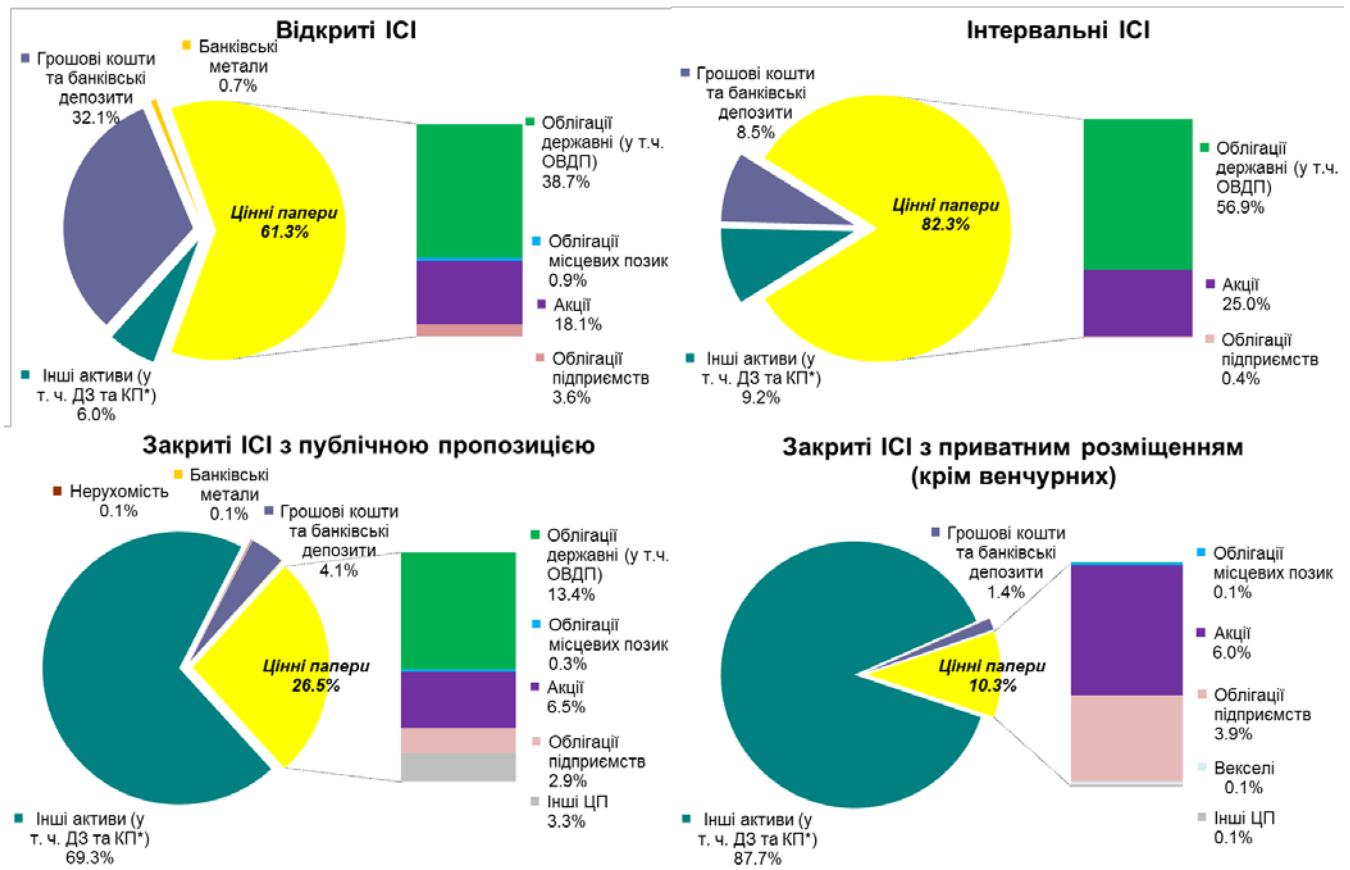

Рис. 12. Структура активів ІСІ за типами фондів на 31.03.2021 р.

Державні облігації (ОВДП), ставки за якими у січні-березні 2021 року трималися на підвищеному рівні (+1-2 проц. п. за річними і довгими паперами у порівнянні з останніми місяцями докризового періоду), зберігали статус найпопулярнішого інструмента серед управляючих активами ІСІ, особливо – *відкритих*. Вага ОВДП в активах останніх зростає за січень-березень із 32.3% до 38.7% – при нарощенні вкладень сектору у державні борги на 77.5% (після двократного приросту за весь минулий рік). Натомість, в *інтервальних* ІСІ пакет ОВДП скоротився за ці три місяці на 1.5%, що зменшило його частку в активах сектору з 61.1% на

початку січня до 56.9% у кінці березня. У *закритих фондах із публічним розміщенням* вага державних облігацій також понизилася – з 16.7% до 13.4% – в умовах на порядок меншого зростання сукупної вартості цих інструментів в активах сектору.

Акції у березні, як і на початку 2021 року, становили понад чверть активів *інтервальних* фондів, а у *відкритих* – їхня частка скоротилася до 18%, поступаючись депозитам і ОВДП. У *закритих ІСІ з публічним розміщенням* вага акцій понизилася за 1-й квартал 2021 року із 8.3% до 6.5% тільки на тлі значно стрімкішого зростання сукупних інвестицій у державні й корпоративні облігації та «інших» активів у секторі.

Грошові кошти на поточних і депозитних рахунках ІСІ у банках у січні-березні 2021 року зросли в активах ІСІ в цілому в півтора раза, а їхня частка майже досягла 3%. За секторами ІСІ, однак, обсяги готівки і депозитів збільшилися тільки у відкритих та у венчурних фондах. У перших, де сума цих активів зросла більш ніж удвічі за 1-й квартал, їхня частка досягла майже третини зведених активів сектору на кінець березня. В інтервальних фондах, де готівка й депозити скоротилися на 2% за 1-й квартал, їхня частка зменшилася до 8.5% активів.

«Інші» активи⁸ – найбільша складова активів венчурних та інших фондів закритого типу, у перших збільшилися за 1-й квартал 2021 року більш ніж на 20 млрд грн, або майже 6%. Врешті, їхня вага в активах сектору майже не змінилася: 85.8%, тобто 363.3 млрд грн (рис. 13).

Сукупна вартість нерухомості у венчурних фондах на кінець березня 2021 року зросла на 4.1%, до 12.1 млрд грн, що було недостатньо для зупинки подальшого зниження її частки в активах сектору: 2.8%, після 2.9% на початку року.

Портфель цінних паперів та деривативів усіх ІСІ разом у січні-березні втратив 0.9% сукупної вартості (після +4.7% у 4-му кварталі 2020-го) і станом на 31.03.2021 коштував **38 191 млн грн** (табл. 7).

Це відбулося у продовження тенденції зменшення зведеного пакету акцій на 22.3%, до 8.7 млрд грн, що сталося переважно за рахунок венчурних фондів, тоді як у решті секторів ІСІ сукупна вартість акцій у цей період зросла. А проте частка акцій у фінансовому портфелі усіх фондів у цілому залишалася другою найбільшою: 22.8% на кінець березня (після 29.1% на початку 2021 року).

Інвестиції у корпоративні облигації у 1-му кварталі також зберігали попередній тренд і збільшилися у сукупній вартості в активах ІСІ: +7.9% (після +4.0% за попередній квартал). Це підвищило вагу цього найпопулярнішого інструмента у фінансовому портфелі ІСІ з 35.4% на початку 2021 року до 38.5% у березні (14.7 млрд грн).

Обсяг векселів майже не змінився за цей час (5.9 млрд грн), як і його частка в агрегованому портфелі ІСІ: 15.5%, після 15.4%.

Пакет ОВДП у зведеному портфелі ІСІ у січні-березні 2021 року збільшився на 7.1% (після +330% за 4-й квартал 2020-го), до майже 4 млрд грн, а його частка – з 9.6% до 10.4%.

Муниципальні облигації збільшили свою привабливість для фондів – додали 15.8% у сукупній вартості в активах ІСІ в цілому, а їхню частку у зведеному портфелі зросла з 0.6% до 0.7%.

Інших цінних паперів та деривативів у активах ІСІ у березні 2021 року було на 20.4% більше, ніж на початку січня (4.6 млрд грн), а їхня частка у зведеному фінансовому портфелі фондів зросла з 9.9% до 12.0%. Майже 97% із них перебували у венчурних ІСІ.

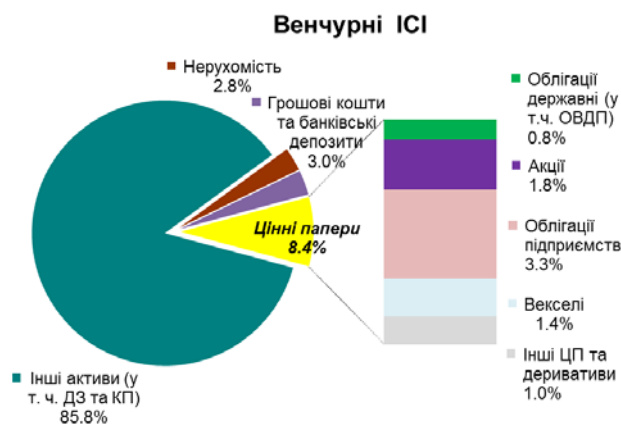

Рис. 13. Структура активів венчурних ІСІ станом на 31.03.2021 року

Таблиця 7. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, станом на 31.03.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 1-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Облігації підприємств	14 722.6	38.5%	1 072.2	7.9%
Акції	8 725.9	22.8%	-2 507.8	-22.3%
Векселі	5 924.3	15.5%	1.8	0.0%
Облігації державні	3 967.9	10.4%	261.9	7.1%
Облігації місцевих позик	276.1	0.7%	37.6	15.8%
Інші ЦП та деривативи	4 574.7	12.0%	775.2	20.4%
РАЗОМ	38 191.5	100.0%	-359.2	-0.9%

⁸ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі

позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

Портфель ІСІ, крім венчурних, у січні-березні 2021 року збільшився на 13.4% (після +27.9% у попередньому кварталі). Цьому продовжували сприяти переважно позитивна динаміка фондового ринку у цей час і підвищені ставки за ОВДП, а також посилений притік капіталу до відкритих ІСІ. На кінець березня цей портфель коштував **2 636 млн грн** (табл. 8).

Акції (1.1 млрд грн) утримували першу позицію у зведеному портфелі, але й далі втрачали у вазі, на тлі стрімкішого нарощення інвестицій в облігаціях, зокрема корпоративних, а також в інших інструментах. Їхня частка зменшилася із 45.3% на початку 2021 року до 41.7% у березні.

Сукупна вартість вкладень ІСІ, крім венчурних, в ОВДП у цьому кварталі збільшилися на 7.4% (після +73.9% за 4-й квартал 2020 року). На кінець березня 2021 року вони важили все ще понад чверть зведеного портфеля – 26.5% – хоча їхня частка дещо зменшилася з початку року (28.0%) через активніше нарощення інших складових портфеля.

Корпоративні облігації, пакет яких у цих фондах зріс на 14.8% за квартал (після +70.5%), продовжували збільшувати свою вагу у зведеному портфелі невенчурних ІСІ: з 23.9% на початку року до 24.2% у березні.

Таблиця 8. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, крім венчурних, станом на 31.03.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 1-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Акції	1 098.2	41.7%	44.2	4.2%
Облігації державні	699.7	26.5%	48.5	7.4%
Облігації підприємств	637.1	24.2%	82.2	14.8%
Облігації місцевих позик	31.0	1.2%	-1.3	-4.1%
Векселі	18.2	0.7%	0.0	0.0%
Інші ЦП та деривативи	151.3	5.7%	137.5	996.7%
РАЗОМ	2 635.6	100.0%	311.0	13.4%

Диверсифіковані ІСІ у 1-му кварталі 2021 року майже не мали змін у вартості свого зведеного портфеля цінних паперів: він додав 0.5% (після -4.6% за попередній квартал). Станом на кінець березня цей портфель коштував **67.8 млн грн** (табл. 9).

Зростанню сприяли вкладення в акції (+3.2%), у державні (+3.4%) та в муніципальні боргові папери (+6.7%), у той час як інвестиції в облігації

підприємств у 1-му кварталі 2021-го різко скоротилися: -81.8% (після -13.9%). Врешті, 90% зведеного портфеля диверсифікованих ІСІ у березні становили акції та ОВДП, частки яких зросли до 63.6% та 35.5% відповідно (із 61.9% та 34.5% на початку 2021 року). Вага корпоративних облігацій впала за квартал із 3.3% до 0.6%.

Таблиця 9. Портфель цінних паперів та деривативів диверсифікованих ІСІ, станом на 31.03.2021 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 1-й квартал 2021, млн грн	Зміна, %
Акції	43.1	63.6%	1.3	3.2%
Облігації державні	24.1	35.5%	0.8	3.4%
Облігації підприємств	0.4	0.6%	-1.8	-81.8%
Облігації місцевих позик	0.2	0.3%	0.0	6.7%
РАЗОМ	67.8	100.0%	0.3	0.5%

2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування

Динаміка ринків у 1-му кварталі 2021 року здебільшого сприяла позитивній доходності інвестування, зокрема, й переходу усіх секторів ІСІ за типами фондів і способами розміщення та за класами активів у «зелену» зону за квартальним результатом. Так, основний вітчизняний фондовий індикатор, індекс українських акцій УБ, підскочив ще на 15.9% (після +23.6% за 4-й квартал 2020-го), хоча динаміка його 5-ти складових, щодо яких відбувалися біржові торги (із 6-ти всього), суттєво відрізнялася від широкого портфеля акцій, у які інвестували фонди (129 випусків в ІСІ, крім венчурних, і 521 в усіх разом). Врешті, доходність ІСІ зросла у 4-х секторах із 8-ми, зокрема, в інтервальних та у закритих ІСІ з приватним розміщенням – за типами ІСІ, у фондах облігацій та у змішаних фондах – за класами активів. У решті секторів, де квартальна доходність понизилася, вона залишилася позитивною.

Найбільший дохід серед усіх основних напрямків інвестування для роздрібних інвесторів у 1-му кварталі 2021 року принесла *житлова нерухомість у Києві*, яка здорожчала у гривневому виразі на 4.5% на тлі зростання попиту на житло (після +5.0% за попередній квартал) ⁹ (рис. 14).

Банківські строкові річні депозити у гривні забезпечили один із найменших позитивних показників середнього доходу за січень-березень 2021 року. А проте й він дещо зменшився у порівнянні з попереднім кварталом в умовах загального тренду зниження ставок в економіці у 2020 - на початку 2021 року, чому сприяла монетарна політика Нацбанку. Так, гривневі вклади принесли +2.1%, після +2.2%, номінального доходу за квартал, тоді як ставки впали з 12% річних у березні 2020 року до 8.5% у березні 2021-го.

Депозити в іноземній валюті у 1-му кварталі 2021 року були збитковими у гривневому виразі, в умовах ревальвації національної валюти та низьких ставок за цими вкладками. Так, депозити у *євро* показали -5.2% (після +4.6% за 4-й квартал 2020-го), у *доларах США* – -0.8% (після +0.4%). Вклади

у *золоті* також стали збитковими у січні-березні 2021 року: -11.0% (після +0.1% за 4-й квартал 2020-го), як через здешевлення долара США, так і пожвавлення міжнародних ринків капіталу в надії на швидке відновлення глобальної економіки від коронакризи.

Лідерами за доходністю за 1-й квартал 2021 року серед усіх секторів ІСІ загалом і серед диверсифікованих і спеціалізованих фондів із публічною емісією за класами активів зокрема, стали фонди облігацій: мали середній показник **+3.8%** (після +1.7% у 4-му кварталі 2020-го). Обидва фонди цього класу забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів та були вигіднішими за депозити, зокрема у гривні, які вони також випереджали за ліквідністю.

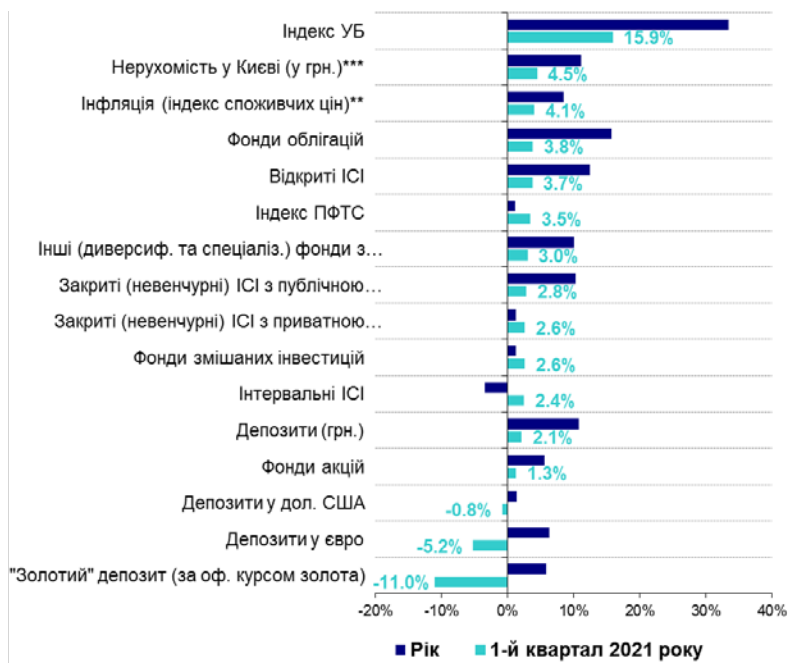

Рис. 14. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 1-му кв. 2021 року та за рік¹⁰ (ренкінгування за квартальним показником)

Фонди змішаних інвестицій, завдяки зростанню ринку, у 1-му кварталі 2021 року

⁹ Для адекватного порівняння доходності різних напрямків інвестування (видів активів) необхідно враховувати ліквідність ІСІ, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до нуля). Водночас, розрахована доходність ІСІ не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході до/із фондів. Також не враховується оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

¹⁰ Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 1-й квартал 2021 року щодо 16-ти відкритих, 15-ти інтервальних, 62-х закритих ІСІ (у т. ч. 29-ти із публічним розміщенням та 33-х – із приватним) та за даними звітності за попередні періоди – див. [Ренкінги: ІСІ за типами фондів та ІСІ \(диверсифіковані публічні\) - за класами фондів](#). Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України (до попереднього місяця). Доходність нерухомості у гривні розрахована за даними щодо вартості житлової нерухомості у Києві на порталі «Столичная недвижимость»: <http://100realty.ua>.

забезпечили позитивний середній дохід – +2.6% (після -0.1% у попередньому).

Натомість, єдиний **фонд акцій** мав пониженою доходність у січні-березні 2021 року: +1.3% (після +10.2% у 4-му кварталі 2020-го) – як і три **інші (диверсифіковані та спеціалізовані) фонди з публічною емісією**: +3.0% (після +5.6%). **Фонд акцій** значно поступався як індексу УБ, так і індексу ПФТС за приростом у цей період, проте його доходність стримувалася нижчою ризиковістю завдяки диверсифікації портфеля і, відповідно, наявністю в активах утрічі більшої кількості акцій, ніж у першому – включно з майже усіма блакитними фішками з його індексної корзини.

Серед **інших диверсифікованих та спеціалізованих фондів із публічним розміщенням** показники за 1-й квартал були у межах від -12.6% до +18.7%, а позитивний результат забезпечили майже 2/3. При цьому один із 26-ти таких фондів показав більший приріст вартості своїх сертифікатів, ніж в індексу УБ за цей період, 8 – ніж в індексу ПФТС, 5 – щонайменше компенсували підвищену у цей період інфляцію, 10 – були доходнішими за річні строкові депозити у гривні.

Серед ІСІ за типами фондів та способами розміщення лідерами за доходністю у 1-му кварталі 2021 року знову були **відкриті ІСІ**: +3.7% (після +6.7% у 4-му кварталі 2020-го). Діапазон показників окремих фондів цього типу дещо опустився і збузвився порівняно з попереднім кварталом: від -2.3% до +12.4%. **Із 16-ти фондів у секторі 14 забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів** за квартал (88%, після 94%). П'ять відкритих фондів щонайменше компенсували інфляцію, 8 – були доходнішим за індекс ПФТС, 14 – забезпечили кращі

результати, ніж банківські вклади у доларах США, а всі 16 – ніж вклади у євро та у золоті.

Закриті ІСІ з публічним розміщенням показали середні +2.8% за 1-й квартал 2021 року (після +3.6% у попередньому). Діапазон показників різних фондів у секторі збузвився відносно нуля: від -12.6% до +19.7%. **Із 29-ти цих ІСІ приріст інвестицій знову забезпечили більше половини фондів – 15 (52%, після 54%)**. Два з цих фондів були доходнішими у цей період, ніж індекс УБ, 9 – ніж житло у Києві та щонайменше компенсували інфляцію, 12 – показали більший приріст, ніж індекс ПФТС та були доходнішими за депозити у гривні, 24-28 – принесли менші втрати, ніж банківські вклади у валюті й золоті.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням та інтервальні фонди у 1-му кварталі 2021 року поліпшили свою середню доходність і вивели її у позитивну зону: до 2.6% та 2.4% відповідно (після -1.4% та -5.3% за 4-й квартал 2020-го). Діапазон показників окремих фондів в обох секторах ще більше розширилися й піднялися порівняно з попереднім кварталом: від -41.6% до +66.5% для перших та від -1.6% до +18.7%. **Зростання вартості сертифікатів показали 9 із 15-ти інтервальних фондів та 12 із 33-х закритих фондів із приватною емісією**.

На річному проміжку найдоходнішими на кінець березня 2021 року залишалися **фонди облігацій** (+15.8%, після +17.3% у грудні 2020-го), а на другу позицію вийшли **відкриті ІСІ** (+12.4%, після +8.8%). Найнижчий середній річний результат все ще мали **інтервальні ІСІ** (-3.5%, після -5.7%), а наступні за ними **фонди змішаних інвестицій** поліпшили його з -1.5% до +1.3%. **Фонди акцій** підвищили річну доходність із +3.2% у грудні 2020 року до +5.6% у березні 2021-го.

3. Резюме

На початку 2021 року галузь управління активами інститутів спільного інвестування в Україні зберігала значний темп зростання як у кількісному, так і у вартісному аспектах, а подальше підвищення фондових індексів також сприяло позитивній доходності в усіх секторах ІСІ й поліпшенню її середніх показників в окремих із них.

Ключовими трендами індустрії управління активами в Україні у 1-му кварталі 2021 року були:

- Подальше збільшення кількості КУА;
- Збереження темпів приросту кількості зареєстрованих ІСІ та кількості сформованих ІСІ – здебільшого за рахунок венчурних КІФ;
- Деяке прискорення квартального та річного зростання сукупної вартості активів та ВЧА усіх ІСІ в цілому, при цьому:
- Приріст ВЧА відкритих ІСІ більш ніж у півтора раза за квартал та удвічі за рік – переважно

завдяки безпрецедентному чистому притоку капіталу до сектору;

- Незначне зменшення *кількості інвесторів в ІСІ* – переважно за рахунок фізичних осіб-резидентів у відкритих ІСІ й закритих із публічним розміщенням;
- Подальше нарощення *сукупних інвестицій* юридичних осіб-резидентів України в ІСІ та повернення до цього тренду з боку місцевих індивідуальних інвесторів та нерезидентів – переважно за рахунок вкладень у венчурні фонди, як і раніше;
- Продовження зниження *ваги компаній-резидентів у ВЧА* усіх ІСІ в цілому через відставання темпів зростання їхніх вкладень від інших категорій інвесторів;
- Зменшення *частки цінних паперів та деривативів* в активах усіх ІСІ в цілому та в кожному секторі за типами фондів зокрема через відносно слабший темп зростання сукупної вартості відповідних вкладень порівняно з іншими складовими активів фондів;

- Чергове підвищення *квартальної доходності* у половині секторів ІСІ за типами фондів та класами активів, а також позитивні значення середнього квартального доходу в усіх із них.

Динаміка ринків у 1-му кварталі 2021 року здебільшого сприяла позитивній доходності інвестування в усіх секторах ІСІ. Підвищені ставки за державними борговими паперами і додатковий, посилений притік капіталу від інвесторів, зокрема, відкритих фондів, давав значний поштовх до зростання їхніх чистих активів. Одночасно, продовжували збільшуватися інвестиції у фонди приватного капіталу, зокрема венчурні, що зберігали свою привабливість як провідного інструмента фінансування компаній та проєктів поза публічними ринками.

Станом на кінець березня 2021 року ІСІ здійснили інвестиції у капітал українських компаній у різних секторах економіки, надали їм позики або виступили їхніми кредиторами як власники облігацій і векселів на загальну суму понад 400 млрд грн, а також були кредиторами уряду України та місцевих рад на загальну суму понад 4 млрд грн і банків – на 13 млрд грн.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)